

REACTIE COMMISSIE REMKES (d.d. 25 juni 2020)

& COMMENTAAR HIEROP UIT DE GROEP VAN 15 WETENSCHAPPERS (d.d. 25 juni 2020)

From: Adviescollege Stikstofproblematiek

<adviescollegestikstofproblematiek@lysiasadvies.nl>

Sent: 25 June 2020 16:55

To: Turkenburg, W.C. (Wim) <W.C.Turkenburg@uu.nl>

Cc: Adviescollege Stikstofproblematiek

<adviescollegestikstofproblematiek@lysiasadvies.nl>

Subject: RE: Reactie op Eindrapportage Adviescollege Stikstofproblematiek / advies over biomassacentrales

Geachte heer Turkenburg,

Zoals we u eerder hebben laten weten, hebben we uw reactie op de eindrapportage van het Adviescollege Stikstofproblematiek, en in het bijzonder op het advies over biomassacentrales, van vrijdag 19 juni jl. in goede orde ontvangen. In vervolg op onze eerder verstuurde ontvangstbevestiging, ontvangt u met onderstaand bericht de nadere inhoudelijke reactie van het Adviescollege op uw inbreng.

Het Adviescollege heeft zich primair gericht op de vraag hoe de stikstofemissies kunnen worden verlaagd. Daarvoor hanteerde het Adviescollege – zoals ook aangehaald in uw notitie – een integrale benadering van het stikstofvraagstuk. Het is immers niet wenselijk dat stikstofdoelstellingen worden gerealiseerd, en vervolgens elders nieuwe problemen worden veroorzaakt. Dit is ook in lijn met de opdracht van het kabinet aan het Adviescollege.

In het eerste advies van september 2019 heeft het Adviescollege al het een en ander gezegd over het gebruik van biomassa.

Voor wat betreft het gebruik van biomassa voor energieopwekking heeft het Adviescollege zich nader verdiept in de ontwikkeling van het wetenschappelijk debat over de grootschalige toepassing ervan en de waarborgen hieromtrent. Hiervoor zijn vele bronnen geraadpleegd. Het feit dat de EU en de Nederlandse regering toepassing wel toestaan, neemt niet weg dat steeds meer wetenschappers erg bezorgd zijn dat er te veel biomassa wordt verstoekt binnen een te kort tijdsbestek, om tijd te overbruggen

totdat er voldoende wind- en zonne-energie beschikbaar is. Het is echter een wetenschappelijk ingewikkeld en nog niet eensluitend discours.

Commentaar 1: Voor de inzet van houtige biomassa in de energievoorziening gelden duurzaamheidscriteria. Het Adviescollege lijkt te twijfelen aan de waarborging van de naleving van deze criteria. Betrokken ministers en inspectiediensten zullen moeten aangeven of deze twijfel terecht is, de waarborging versterking behoeft, en in voldoende mate kan worden gegarandeerd.

Commentaar 2: Als vele bronnen zijn geraadpleegd is het vreemd dat hiervan niets is terug te vinden in hun Eindadvies. Vreemd ook dat alle studies die tot inzichten komen die afwijken van het inzicht van het Adviescollege niet worden genoemd en besproken. Lijkt mij strijdig met onder meer de volgende gedragscodes van de KNAW:

- *“Een wetenschapsbeoefenaar is pas verdediger van een bepaald wetenschappelijk standpunt als dat standpunt voldoende wetenschappelijk is onderbouwd. Rivaliserende standpunten dienen daarnaast te worden gemeld en toegelicht.”*
- *“Een wetenschapsbeoefenaar is onpartijdig als hij zich bij zijn oordeelsvorming en beslissingen niet laat leiden door persoonlijke belangen, voorkeur, genegenheid of vooroordeel.”*

Commentaar 3: Of ‘steeds meer wetenschappers bezorgd zijn’ weet ik niet. Kan mij wel voorstellen dat het presenteren van onjuiste beelden door bepaalde wetenschappers, overgenomen door media en inmiddels ook Kamerleden (“het gaat om hele bomen die worden gekapt en verbrand om onze huizen te verwarmen” of “hele bossen worden gekapt om ze te verbranden in onze centrales” of “natuurlijk bos verdwijnt in onze energiecentrales”) bij niet-deskundigen tot bezorgdheid leidt. Over waarheidsvinding zegt dit niets. Daar adviezen of besluiten op baseren zou betekenen dat emotie meer telt dan meer kennis van zaken. Elders wordt dit ‘fact free policy’ genoemd.

Commentaar 4: Ingewikkeldheid mag geen excuus zijn om niet, heel transparant, met een goed beargumenteerde en onderbouwde visie te komen. Het Adviescollege had daar bijvoorbeeld een bijlage aan kunnen wijden.

Commentaar 5: Opmerkelijk dat het Adviescollege aangeeft dat het wetenschappelijke discours niet eensluitend is maar zelf dan toch tot een afwijzend standpunt ten aanzien van de inzet van houtige biomassa in de energievoorziening komt. Maar er dan wel aan voorbij gaat dat de reststromen voor een overgroot deel binnen 10 jaar verteren, met CO₂ uitstoot als gevolg, wanneer ze geen nuttige toepassing krijgen zoals het voorkomen van de inzet van kolen of aardgas in de energievoorziening. Wat moet er in de visie van het Adviescollege gebeuren met de reststromen houtige biomassa?

Desalniettemin heeft het Adviescollege hierover wel een standpunt ingenomen, waarbij de aanbevelingen van het Adviescollege zich beperken tot de kleinschalige biomassacentrales. Hiervoor heeft het Adviescollege zich gebaseerd op de inbreng tijdens de expertsessie, dat een aanscherping van de normen voor deze installaties weliswaar technisch mogelijk is, maar voor kleinere installaties moeilijker constant te

waarborgen is. Daarbij komt dat monitoring, toezicht en handhaving voor deze installaties niet continu plaatsvinden. In combinatie met de risico's voor fijnstofemissies en stankoverlast, de risico's op lock in's voor de warmtevoorziening en de wetenschappelijke gezichtspunten binnen het Adviescollege ten aanzien van CO₂-neutraliteit (die o.a. zijn gebaseerd op inzichten en position papers van overkoepelende academische instellingen, zoals KNAW en EASAC), is het Adviescollege tot dit eigen oordeel en advies gekomen.

Commentaar 6: Het zou goed zijn als het Adviescollege heel transparant zou toelichten wie aan de expertsessie hebben meegedaan. en daarnaast of het verslag van deze sessie, dat ongetwijfeld bestaat, niet openbaar gemaakt kan worden.

Commentaar 7: Wederom uit het Adviescollege twijfel over de effectiviteit van inspecties en van inspectiediensten. Het is aan deze diensten en aan de verantwoordelijke ministers om daarop te reageren. Gezien de mogelijkheden van huidige meet- en regeltechnieken lijkt mij deze zorg van het Adviescollege weggenomen te moeten kunnen worden. Wat betreft de uitstoot van NO_x zou het Adviescollege helder moeten maken waarom zij de effectiviteit van normen en controles wel bij het stoken van biomassa als een probleem ziet maar niet bij het stoken van aardgas.

Commentaar 8: Ook voor het voorkomen van geuremissies (stank) en uitstoot van fijnstof bestaan normen en tevens technieken om dit tot aanvaardbare niveaus te beperken. Bij omwonenden hoeft dit dan ook niet tot hinder of gezondheidsproblemen te leiden. Onder meer de biowarmtecentrale in Purmerend kan hierbij als voorbeeld dienen.

Commentaar 9: Een zeer langdurige lock-in op het gebruik van biomassa als energiebron wanneer ondertussen betere alternatieven voorhanden komen, kan worden voorkomen door hierover vooraf afspraken te maken. Bij bijvoorbeeld de geplande biomassacentrale in Diemen is dit ook gebeurd.

Commentaar 10: Het Adviescollege beroept zich wederom op een of enkele publicaties of adviezen van (of gerelateerd) aan KNAW en EASAC, zonder te noemen dat er vele wetenschappelijke studies zijn die een ander beeld laten zien en ook een reeks van wetenschappers en organen kritisch commentaar op deze stukken of adviezen heeft gegeven of tot een ander of tegengesteld advies is gekomen, laat staan dat het Adviescollege op de tegenargumenten die hierbij zijn geuit in haar reactie ingaat.

Commentaar 11: Opmerkelijk is dat het Adviescollege in deze reactie geen woord terugneemt van de uitspraak dat "*gecertificeerde biomassa ten onrechte als CO₂ neutraal wordt meegeteld*" en tevens geheel aan onze kritiek hierbij voorbijgaat. Hetzelfde geldt voor onze opmerkingen over de uitstoot van NO_x bij biomassacentrales na een strengere normstelling versus de uitstoot bij inzet van aardgas. Tot slot: ook op onze opmerking over het disproportioneel en onevenwichtig zijn van het Eindadvies reageert het Adviescollege niet.

Met het uitbrengen van het eindadvies heeft het Adviescollege de opdracht afgerond, en is het Adviescollege opgeheven. Een herziening doorvoeren in het eindadvies is ook om die reden niet aan de orde.

Met vriendelijke groeten,

Carla de Rie CMC

Secretaris Adviescollege Stikstofproblematiek

LYSIAS ADVIES B.V.

Soesterweg 310-D
3812 BH AMERSFOORT
T: 033 464 70 70

E: adviescollegestikstofproblematiek@lysiasadvies.nl